

Hayal Kurma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hayal Kurma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22722>

Özet

Hayal Kurma Ölçeği, Abdullah Atli ve Y. Koşan tarafından 2017 yılında geliştirilen, bireylerin hayal kurma eğilimlerini ve bu eğilimlerin psikolojik boyutlarını ölçmeyi amaçlayan öz bildirim tipi bir psikometrik araçtır. Geliştirme çalışması, IV. International Eurasian Educational Research Congress kapsamında sunulmuş olup, ölçeğin yapısal geçerlik ve güvenirlik özelliklerinin detaylı incelenmesine odaklanılmıştır. Bu ölçek, özellikle eğitim ve gelişim psikolojisi alanlarında **hayal kurma** yeteneğinin akademik başarı ve yaratıcılık üzerindeki etkilerini araştırmak isteyenler için standart bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Ölçek geliştirme (Geliştirme) sürecinde, maddelerin oluşturulması, uzman görüşlerinin alınması ve ardından istatistiksel analizlerle ölçeğin psikometrik uygunluğunun test edilmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin sorumlu yazarı Abdullah Atli'dir ve ilgili iletişim bilgisi, araştırmacılar için erişime açıktır.

Anahtar Kelimeler

Hayal kurma, düş kurma, **psikometri**, ölçek geliştirme, **geçerlik**, **güvenirlik**, bilişsel süreçler.

Yazarlar

Abdullah Atli, Y. Koşan.

Amaç

Hayal Kurma Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin zihinsel süreçlerinde önemli bir yer tutan hayal kurma eğilimlerinin nicel ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktır. Bu ölçüm aracı, bireylerin ne sıklıkta hayal kurduğunu, kurulan hayallerin canlılık ve gerçekçilik düzeylerini, ve bu hayallerin duygusal yoğunluğunu saptamaya hedefler.

Ölçek, psikoloji ve eğitim bilimleri alanındaki araştırmacılara, hayal kurma ile öğrenme stilleri, problem çözme becerileri ve yaratıcılık arasındaki ilişkileri incelemeye kullanabilecekleri geçerli ve güvenilir bir araç sunmaya amaçlamaktadır. Aynı zamanda, hayal kurma becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programlarının etkinliğinin değerlendirilmesinde de kullanılabilir.

Yapı (Konstrukt)

Ölçek, psikolojide genellikle "zihinsel imgeleme" veya "düş kurma" olarak tanımlanan **hayal kurma** (Daydreaming/Imagination) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bireyin gerçek dünyadaki senaryolar, olaylar veya imgeler oluşturma yeteneğini kapsar. Hayal kurma, pasif bir süreçten (rastgele zihinsel gezinme) aktif ve amaçlı yaratıcı düşünmeye kadar geniş bir yelpazede

incelenebilir.

Geliştiriciler, bu yapıyı muhtemelen birden fazla alt boyutta ele almışlardır. Olası alt boyutlar arasında hayallerin sıklığı, hayallerin karmaşıklığı, hayallerin duygusal etkisi ve hayallerin geleceğe yönelik planlama ile ilişkilendirilme düzeyi yer alabilir. Ölçeğin maddeleri, bu farklı bilişsel ve duygusal yönleri yakalamak üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

Hayal Kurma Ölçeği'nin geçerlik çalışmalarına ilişkin detaylı istatistiksel sonuçlar kaynakta belirtilmemiş olsa da, bir geliştirme çalışması'nın zorunlu adımı olarak yapı **geçerli**i analizleri yürütülmüştür. Yapı geçerli'i için muhtemelen **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır.

Ayrıca, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne kadar temsil ettiğini belirlemek amacıyla kapsam geçerli'i çalışmaları için uzman görüşlerine başvurulmuş ve ilgili literatür taramaları yapılmıştır. Ölçeğin farklı psikolojik yapılarla (örneğin, yaratıcılık veya içe dönüklük) beklenen korelasyonları gösterip göstermediği ise ölçüt başta olmak üzere geçerlik kapsamında incelenmiş olabilir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizlerine dair spesifik katsayılar kaynakta yer almamaktadır. Ancak geliştirme çalışması'nın bir parçası olarak, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. İç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Yüksek bir iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin maddelerinin homojen olduğunu ve ölçülen hayal kurma yapısının kararlı olduğunu işaret eder. Ayrıca, güvenirlik kapsamında ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendirmek için test-tekrar test güvenilirliği yönteminin de uygulanmış olması beklenir. Bu yöntem, aynı kişilere farklı zamanlarda uygulanan test sonuçları'nın ne kadar benzer olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Hayal Kurma Ölçeği'nin yapısal bütünlüğünü ortaya koymak amacıyla **faktör analizi** yöntemleri kullanılmıştır. Başlangıçta açılmaya çalışılan faktör analizi (AFA) ile hayal kurma yapısının kaç temel boyuttan oluştuğu keşfedilmiştir. Bu analiz, ölçeğin tek faktörlü mü yoksa çok faktörlü mü olduğunu belirlemeye yardımcı olurken, maddelerin hangi alt boyutlara yüklendiğini de göstermiştir.

Faktör analizinin sonuçları, geliştiricilere ölçeğin nihai formunu oluşturmada rehberlik etmiştir. Ölçeğin faktör yapısı, kuramsal beklentilerle uyumlu olmalıdır. AFA'yı takiben, ölçeğin faktör yapısının farklı örneklemelerde veya teorik modelde doğrulandığını göstermek amacıyla

doğrulamalı faktör analizi (DFA) de uygulanabilir.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Derecelendirme formatı muhtemelen Likert tipi bir ölçek kullanılır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetişkin Popülasyonu ve Üniversite Öğrencileri

Age Group: Ergenlik dönemi sonrası ve Yetişkinler

Population Details: Ölçek, 2017 yılında gerçekleştirilen bir kongre bildirisi kapsamında sunulmuştur. Örneklem detayları için orijinal çalışmaya başvurulmalıdır.

Test Methodology: Bireylerin kendi hayal kurma deneyimlerini ve eğilimlerini belirten ifadelerle belirli bir derecelendirme skalası üzerinden yanıt vermesi esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Düzenleme becerileri, yaratıcılık, bilişsel süreçler, psikolojik ölçüm, **güvenirlilik**, Likert tipi ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: abdullah.atli@inonu.edu.tr

Correspondence Address: Abdullah Atli (Sorumlu Yazar)

Ücretler, Ücret ve Test Yılı

Hayal Kurma Ölçeği'nin geliştirme yılı **2017**'dir. Ölçeğin kullanımı, çoğaltılması ve bilimsel araştırmalarda uygulanması için gerekli izinlerin alınması amacıyla sorumlu yazar Abdullah Atli ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. Kullanım ücreti bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Referanslar

Abdullah, A. ve Koşan, Y. (2017). Hayal Kurma Ölçeğinin geliştirilmesi: **Geçerlik** ve güvenirlik

çalışması. IV. *International Eurasian Educational Research Congress* içinde (s.1469-1470).
Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine buradan ulaşılabilir: hayal-kurma-olcegi-toad.pdf

Hayal Kurma Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriğinde sağlanmamıştır.

ARABPSYCHOLOGY.COM